

POSTANOWIENIE

25 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

na posiedzeniu niejawnym 25 listopada 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa A. K. i Ł. K.

przeciwko syndykowi masy upadłości G. S.A. w W.

o ustalenie,

na skutek skargi kasacyjnej syndyka masy upadłości G. S.A. w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 18 grudnia 2023 r., I ACa 3015/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od syndyka masy upadłości G. S.A. w W. łącznie na rzecz Ł. K. i A. K. 2700 (dwa tysiące siedemset) zł kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu.

(G.G.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 31 maja 2022 r., I C 1595/21, Sąd Okręgowy w Katowicach ustalił nieważność umowy kredytu hipotecznego indeksowanego do CHF, zawartej 13 sierpnia 2008 r. przez powodów z pozwanym bankiem, zasądził od banku na rzecz powodów łącznie 145 379,32 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 18 czerwca 2021 r. i w pozostałej części żądanie zapłaty oddalił.

W toku postępowania apelacyjnego 20 lipca 2023 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie wydał postanowienie o ogłoszeniu upadłości pozwanego banku

Wyrokiem zaskarżonym skargą kasacyjną Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację w części dotyczącej ustalenia.

Sąd drugiej instancji ustalił, że 13 sierpnia 2008 strony zawarły umowę kredytu na sumę 150 922,53 zł indeksowanego kursem CHF, jako równowartość 78 769,59 CHF. Rzeczywista równowartość w CHF miała zostać określona po wypłacie kredytu. Spłata kredytu miała nastąpić w 360 miesięcznych ratach.

Rzeczywista wysokość rat kapitałowo-odsetkowych miała zostać określona w harmonogramie spłat. W dniu wypłaty kredytu suma wypłaconych środków miała być przeliczana na CHF według kursu kupna walut określonego w tabeli kursów obowiązującego w dniu uruchomienia środków. Wysokość zobowiązania miała być ustalana jako równowartość spłaty wyrażonej w CHF, po jej przeliczeniu według kursu sprzedaży walut określonego w bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowanych kursem walut obcych do CHF obowiązującego w dniu spłaty.

Na podstawie aneksu z 30 czerwca 2010 r. kredytobiorcy mieli odroczone raty kredytu w okresie 24 miesięcy. W okresie od 23 września 2008 r. do 22 marca 2021 r. kredytobiorcy uiszcili na rzecz banku 145 379,32 zł.

Sąd drugiej instancji wskazał, że w umowie będącej przedmiotem niniejszej sprawy bank w sposób jednostronny oznaczał kurs waluty właściwej do wyliczenia zobowiązania kredytobiorcy. Z treści umowy nie wynikały zaś ani obiektywne, ani weryfikowalne oznaczenia tego kursu. Przedmiotowa umowa nie była negocjowana indywidualnie, zawiera postanowienia naruszające w sposób rażący interesy konsumenta i jest sprzeczna z dobrymi obyczajami.

W ocenie Sądu drugiej instancji nie ma możliwości utrzymania umowy po wyeliminowaniu postanowień abuzywnych. Przedmiotowa umowa jest bezskuteczna na skutek zastosowania przez bank niedozwolonych postanowień umownych.

Syndyk masy upadłości banku wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego: czy postępowanie sądowe z powództwa kredytobiorcy o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu waloryzowanego (indeksowanego albo denominowanego) do waluty obcej, wytoczone przeciwko upadłemu bankowi (kredytodawcy), jest sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” w rozumieniu art. 145 ust. 7 ustawy z 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe (pr.upadł.) i tym samym podlega zawieszeniu na podstawie art. 174 § 1 pkt 4 lub art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 i art. 145 ust. 1 pr.upadł. do czasu rozpoznania zgłoszenia wierzytelności na liście wierzytelności lub, odpowiednio, odmowy uwzględnienia wierzytelności na liście i wyczerpania trybu określonego ustawą.

Syndyk masy upadłości banku wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania również z uwagi na istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych: art. 174 § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 i w zw. z art. 145 ust. 1 pr.upadł. oraz art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 144 ust. 1 w zw. z art. 145 ust. 1 pr.upadł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 144 ust. 1 pr.upadł. po ogłoszeniu upadłości postępowania sądowe, administracyjne lub sądownoadministracyjne dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez syndyka albo przeciwko memu. Postępowanie o ustalenie nieważności umowy kredytu nie jest postępowaniem dotyczącym wierzytelności, o którym mowa w art. 145 pr.upadł., dlatego należało je podjąć i dalej prowadzić.

Takie stanowisko potwierdza również uchwała Sądu Najwyższego z 19 września 2024 r., III CZP 5/24: „postępowanie sądowe z powództwa kredytobiorcy będącego konsumentem o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego z umowy kredytu, prowadzone przeciwko bankowi, co do którego w toku postępowania ogłoszono upadłość, nie jest sprawą „o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości” w rozumieniu art. 145 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego

2003 r. Prawo upadłościowe, a tym samym może być podjęte z chwilą ustalenia osoby pełniącej funkcję syndyka”.

W uchwale tej wskazano również, że niewskazanie w art. 145 ust. 1 pr.upadł. wprost spraw o ustalenie nie powinno skłaniać do rozszerzającego rozumienia pojęcia „postępowania sądowego [...] o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości”, w celu objęcia tą kategorią spraw również żądań z art. 189 k.p.c. Postępowanie upadłościowe, którego istotnym elementem jest sporządzenie listy wierzytelności zaspokajanych z masy upadłości, zasadniczo nie stwarza zainteresowanym możliwości dochodzenia roszczenia procesowego o ustalenie istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego. Na rzecz wniosku, że sprawy te pozostają poza zakresem zastosowania art. 145 ust. 1 pr.upadł., wobec czego prowadzone w nich postępowania powinny być podejmowane z chwilą ustalenia osoby syndyka, przemawia więc także ten argument, że w przeciwnym razie zagrożeniu ulegałoby prawo stron do sądu. Podmioty poszukujące ochrony prawnej w sprawach o ustalenie nie miałyby bowiem możliwości uzyskania tej ochrony – co najmniej do czasu wyczerpania trybu zgłoszenia wierzytelności, pozostającej w takim związku z żądaniem z art. 189 k.p.c., że ustalenie istnienia lub nieistnienia określonego prawa lub stosunku prawnego mogłoby przekładać się na ocenę podstaw umieszczenia danej, zgłoszonej wierzytelności na liście.

To właśnie korelacja art. 145 ust. 1 pr.upadł. z ustaleniem listy wierzytelności, wyrażająca istotę i funkcję przywołanego przepisu, stanowi o fundamentalnej różnicy między sprawami o ustalenie i sprawami o zasądzenie. W razie wystąpienia z żądaniem zasądzenia sensem tamowania rozpoznania sprawy w postępowaniu prowadzonym na zasadach ogólnych jest możliwość dochodzenia ochrony prawnej w procedurze związanej z ustaleniem listy wierzytelności. Zbieżne rozwiązanie nie zostało przewidziane dla żądania ustalenia prawa lub stosunku prawnego, które nie ma swego odpowiednika w toku sporządzania listy wierzytelności. W konsekwencji sprawa z art. 189 k.p.c. może toczyć się na zasadach ogólnych, tyle że z udziałem syndyka a nie samego upadłego.

Na marginesie należy zauważyć, że skoro wyrok Sądu Apelacyjnego nie rozstrzygał o całej apelacji pozwanego, to miał charakter wyroku częściowego, co winno znaleźć swoje odzwierciedlenie w nazwie wyroku.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ k.p.c. oddalił wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania.

Na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. powodowi przysługuje od skarżącego zwrot kosztów sporządzenia odpowiedzi na skargę kasacyjną w wysokości stawki minimalnej określonej w stosowanym odpowiednio § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Min. Sprawiedl. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

(G.G.)

[a.ł]